Sant Jordi

Algunes de les figures destacades de les commemoracions d'aquest any: d'esquerra a dreta, Pompeu Fabra, Manuel de Pedrolo i Maria Aurèlia Capmany. Sobre aquestes línies, un moment de l'espectacle musical presentat ahir a Castelló d'Empúries en homenatge a Fages de Climent, amb Josep Terra i Pau Riba ■ ARXIU CORREU CATALÀ / ADELAIS DE PEDROLO / PILAR AYMERICH / MANEL PUIG

Rere el mestre Fabra

ORDENAR LA PARLA Fa cent anys de la publicació de la 'Gramàtica' de Pompeu Fabra, que va aplanar el camí per fer del català una llengua moderna **AUTORS PROLÍFICS** Entre les commemoracions del 2018 destaquen les de dos escriptors i amics de creació proteica, Manuel de Pedrolo i Maria Aurèlia Capmany, i la del no menys ingent Carles Fages de Climent

Eva Vázquez
BARCELONA

Mala sort per a tots els altres: si el 2018 es commemora l'Any Pompeu Fabra, que va néixer fa 150 anys i la centenària *Gramàtica* catalana del qual encara avui és la base per dir el nom del pa i del vi, no hauríem de tenir ulls per a res més. Reverències, una enorme gratitud, i tots els altres, si és possible, a callar. Però aquest és un país amb massa fronts obertes, i Fabra de moment s'ha de confirmar amb un parell de còmics editats aprofitant l'efemèride per divulgar entre la quitxalla la seva vida, com un personatge pintoresc, i no com el mestre a qui devem la llengua que parlem. L'únic intent seriós de celebrar-lo, per ara, i sense cap dubte el més bonic, és un e-book de Mònica Boixader que evoca la infància i la joventut del gramàtic. *Pompeu Fabra: els menhirs i els arbres* (fins i tot el títol, és una troballa), que explica el Fabra anterior a la normalització, els seus dubtes i la seva caiguda del cavall el dia que, escrivint una carta als seus "Queridos sobrinos", en el castellà proscriptiu de l'època, va sentir que s'adreçava a uns éssers estranys i desdibuixats, fins que va començar a repetir-se "nebots", "els meus nebots", i els nois van cobrar relleu i color. Hi ha la temptació d'argüir que la seva obra ja ha estat commemorada el 2013 amb el centenari de les *Normes ortogràfiques*, però és que a Fabra l'hauríem de tenir present en les nostres oracions cada dia, cada cop que escoltem una conversa a l'autobús, que ens arriba la remor d'un pati de col·legi o que engeguem el televisor i sentim quina mena de català deixatat parlen els nostres influencers.

És només rere d'ell que podem enumerar la resta de commemoracions d'aquest any 2018, encara que estiguin tenint un tracte editorial preferent. El nom indiscutible, si més no per l'abundància de títols que va publicar en vida, és el de Manuel de Pedrolo, un novel·lista prolífic que deu fonamentalment la seva anomenada a la legió d'adolescents obligats, generació rere generació, a llegir a l'institut el seu *Mecanoscrit del segon origen*. No ha estat mai, per tant, un digitíssim oblidat, però és cert que li ha tocat el rebre més d'un cop, per prolix, per precipitat, per enervat. En l'any del seu centenari, un parell de llibres contribuiran a sostenir el seu perfil més combatiu: *Manuel de Pedrolo. La llibertat transformable* (Sembra Llibres), la biografia que n'ha escrit Bel Zaballa, amb un perfectament al·lusiu llenç gruc (el de la col·lecció La Cua de Palla que va dirigir, és clar, avui tan pertinent), i *Manuel de Pedrolo, manual de supervivència* (Meteora), un altre retrat heroic, aquest, de Sebastià Bennasar. Edicions 62 recupera, a més, la novel·la *Totes les bèsties de càrrega*, i Comanegra, *Infant dels grans i La terra prohibida* d'entre els més d'un centenar de llibres que va publicar el pou sense fons que a vegades sembla Pedrolo. El seu centenari coincideix amb el d'una gran amiga seva, Maria Aurèlia Capmany, també compromesa, prolífica i, en moltes coses, sensorial capdavantera en una gran diversitat de fronts, particularment, en la presa de consciència del feminisme nostrat. Meteora recupera per a l'ocasió una biografia de l'any 2000, *Maria Aurèlia Capmany. L'època d'una dona*, del biògraf oficial dels nostres clàssics contemporanis, Agustí Pons. Males Herbes, per la seva banda, edita *Quine, / Quines*, una novel·la joc en què Capmany emula l'*Orlando* de la seva admirada Virginia Woolf.

També fa cent anys del naixement de la poeta i traductora Montserrat Abelló, amb una obra encara molt present entre els lectors, sobretot el seu imprescindible *Cors ells*. *Una antologia de poetes occidentals del segle XX* (Lleonard Muntaner). Els cinquanta de la mort de Carles Fages de Climent han servit, en canvi, per treure aquest escriptor verbós i enginyós de la seva persistent marginació amb la recuperació d'una dotzena d'inèdits editats per Bruu, els últims dels quals són *Els nens difunts* i *La corpat de noiseir*. Ahir mateix va ser homenatjat a la seva terra, Castelló d'Empúries, amb l'espectacle musical *Poeta de l'Empordà*, amb Josep Terra, Francesc Pi de la Serra, Amadeu Casas, Carles Coll i Pau Riba. ■

L'any frontissa

Un altre dels aniversaris destacats d'aquest any és el de J.V. Foix, referent indiscutible de l'avantguarda poètica d'aquest país. Es compleixen 125 anys del seu naixement, però l'efemèride important és una altra, és aquell any de la grip i de la guerra, aquell 1918 que Foix va convertir en el tallamà de dues de obres en prosa que esllegeixen en clau 'Catalans de 1918', reeditat per Tusquets, i 'Diari de 1918', recuperat en edició de Joan R. Veny per La Butxaca.